

Davidovo království

Saulovým nástupcem byl už dlouho před jeho smrtí prorokem Samuelem prohlášen David. To zapříčinilo samozřejmě rozepře mezi oběma muži a David se musel Saulovi vyhýbat a ukrývat se před ním. Po jeho smrti však převzetí moci proběhlo klidně – nejprve byl prohlášen za krále kmene Judy, zanedlouho jej přijali všichni Izraelité. Sídliť zpočátku v Hebronu, odkud pocházel, ale záhy se mu podařilo dobýt Jeruzalém a své sídlo přenesl tam. Přesunul tam i Archu úmluvy a místo se stalo nejen mocenským, ale i kultovním centrem království. Byl prototypem ideálního krále – byl spravedlivý a velmi úspěšný v bojích – konečně se mu podařilo získat přístup k moři, zabral také část pelišťského území a zbytek mu byl poplatný. Ke svému království připojil také řadu dříve samostatných oblastí na východ od řeky Jordán. Stal se zakladatel izraelské královské dynastie, a když v roce 962 zemřel, králem se po něm stal jeho syn Šalamoun. Je trochu paradoxem, že ačkoliv je jeho vláda v Bibli popsána velmi podrobně – po Ježíši je druhou nejčastěji zmiňovanou postavou – faktických (archeologických) dokladů o jeho vládě je kritický nedostatek. Jedním artefaktem, který se s ním spojuje, je tzv. stéla z Tell Danu. Vztyčit ji dal v 9. století damašský vládce jako upomínku na své vítězství nad Izraelci a zmiňuje na ní Davidovu dynastii. Text se ale nedochoval v úplnosti, takže není možné z něj vyvozovat přesné závěry.

Šalamounovo království

Poslední roky Davidovy vlády byly plné dvorských rozepří o to, kdo bude jeho nástupcem. Tím se nakonec stal jeho syn Šalamoun, údajně nejmoudřejší a nejschopnější z izraelských králů. Jak se v Bibli praví, dokázal nejen uklidňovat domácí rozepře, ale udržel si i kontrolu nad územními zisky svého otce a pro jistotu vydržoval stálou a silnou armádu. Za jeho vlády země prosperovala i hospodářsky, využíval jejího strategického položení na křižovatce obchodních cest. Snažil se také své království vnitřně sjednotit, takže provedl reformu administrativního rozdělení izraelského království, které nyní již nerespektovalo kmenové dělení, ale jednotky byly organizovány podle hospodářských hledisek – celkem jich bylo dvanáct a každá z nich svými daněmi podporovala jeho vládu po jeden měsíc v roce. Šalamoun je známý také svou stavitelskou činností – na Chrámové hoře v Jeruzalémě dal vystavět tzv. První chrám, který tam vydržel až do Nabukadnezarova dobytí města v roce 586. Je ovšem trochu zarážející, že archeologických dokladů této biblické doby prosperity

bylo zatím objeveno jen málo – jde hlavně o pozůstatky staveb z této doby a u nich je přesné datování obtížné kvůli častým přestavbám.

Rozdělení království

Po smrti Šalamouna (snad roku 931) se jeho nástupcem stal jeho syn Rechabeám. V té době ale propukly sociální nepokoje způsobené vysokými daněmi a vůbec zatížením obyvatelstva velkými projekty krále Šalamouna. Došlo k rozdělení království na dvě části: na jihu se vytvořilo Judské království, kde se prvním králem stal Rechabém a po něm další příslušníci Davidovy dynastie; na severu se vytvořilo Izraelské království a jeho prvním panovníkem se stal Jarobeám z kmene Efraim. Panovníci a dynastie se zde ale často střídali a země o samostatnost přišla už roku 722, kdy byla dobytá Assýrií, kdežto Judské království se udrželo až do roku 586. Co se území týče, ztratily tyto nástupnické státy sice kontrolu nad vazalskými územími, ale vlastní hranice původního Šalamounova království se nezměnily. Obě království musela ale čelit útokům ze sousedních území – zpočátku to byli hlavně egyptští faraoni, později ze severu asyřani. V judsku v této době vzniklo hodně opevněných měst, což je dobře patrné i v archeologických nálezích. Tato doba je celkově bohatá nejen na archeologické prameny, ale i na zmínky literární v egyptských či mezopotamských textech.

Foinikie

Dalším významným útvarem v Levantě byla Foinikie. Ležela v úzkém pobřežním pásu na severu vymezeným řekou Orontem a na jihu horou Karmel. Název Foinikie je až řeckého původu (znamená purpurový, tmavě červený – podle barviva), sami obyvatelé se nazývali kanaanitě. Oblast byla kontinuálně osídlena až od 3. tisíciletí, ale některá velká centra zde byla mnohem starší. Hlavní obživou zde byl obchod, typické byly luxusní předměty, purpurové barvivo, sklo, atd. Existovala zde velká města – přístavy, které měli vlastní správce a panovníky, a i když tu byla udržována jakási etnická a kulturní jednota, organizované království zde nikdy nevzniklo. Mezi nejvýznamnější foinické přístavy patřily: Tyr, Sidon, Berytus a Byblos. v první polovině 2. tisíciletí byla oblast pod kontrolou Egypta, ale města si zachovávala jistou míru samosprávy, později se odtud Egypt stáhl, ale na dění zde to moc nezměnilo. Pak zde vládli Asyřané, Peršané, Řekové, ... K velkému rozkvětu foinické mořeplavby došlo v první polovině 1. tisíciletí, kdy se trasy nejen protáhla až do západního

středomoří, ale obchodníci ve vytipovaných oblastech začali zakládat kolonie, z nichž některé vyrostly do velkých a mocných měst. Vnitrozemí však Féničané většinou nekolonizovali.

Novoasyrská říše

V desátém století se hegemonek v oblasti stala novoasyrská říše s centrem v severní Mezopotámii. Oblast Levanty patřila k tradičním cílům její expanze. Foinikii ovládla již na počátku 9. století, v polovině téhož pak učinila z vnitřně nestabilního a rozdrobeného Izraelského království svého vazala. Do jejího područí se postupně dostalo také Judsko a další území v Levantě a nakonec ovládla Asýrie i Egypt (671, Ešraddon). Za Tigletpilešara III. a jeho syna Salmanassara V. (2. polovina 8. století) bylo Izraelské království zbaveno autonomie, začleněno přímo do asyrské říše, část obyvatelstva byla deportována a nahrazena asyrskými osadníky. Na konci 7. století dospěla novoasyrská říše ke svému zenitu a po vpádech Chaldejců a Médů se rozpadla.

Novobabylonská říše

Na asyrské panství v Mezopotámii v podstatě bezprostředně navázala novobabylonská říše. Její vládnoucí dynastie byla chaldejského původu a nejvýznamnějším panovníkem byl Nabukadnezar II., který vládl v letech 605-564. Pro svou říši získal mnoho významných území. Nás dnes zajímají hlavně jeho operace v Levantě. Zde mu jako základna sloužilo aramejské město Damašek. Největší odpor mu kladlo Judské království. Jen město Jeruzalém obléhal více jak deset let, dobyl jej až roku 587. Poté dal královskou rodinu deportovat do Babylonu a následně i další obyvatele Judska. Vedou se spory o celkový počet deportovaných, stejně jako o to, kolika z nich se podařilo prchnout do Egypta. Toto období se v biblických dějinách označuje jako Babylonské zajetí a trvalo až do roku 538, kdy novobabylonská říše podlehla tlaku Peršanů. Jakkoliv Izraelité v této době ztratily politickou samostatnost, jejich náboženství a kultura nadále prosperovali a v této době vzniklo několik významných biblických knih.

Perská říše

V polovině 6. století došlo v médské říši k převratu a k moci se tam dostali panovníci jednoho z dosud podmaněných území – Persie. Prvním panovníkem této nové perské říše se stal Kýros Veliký a podařilo se mu vytvořit do té doby největší známou říši. V letech 539-538

získal kontrolu nad Mezopotámií a mimo jiné dobyl také Babylon. Izraelitům umožnil návrat do jejich země a je za to v Bibli opatřován velmi laskavými epitety. Není jisté, zda to učinil z pouhé dobroty svého srdce – jako reálnější se jeví varianta, že tak učinil, protože v dané oblasti potřeboval vytvořit jakési nárazníkové pásmo mezi svou říší a Egyptem a Izraelci mu byli velmi zavázáni a tudíž se na ně mohl spoléhat při obraně hranic. Je ale také obecně známo, že jakkoliv byl jako vojevůdce velmi důrazný, jako panovník byl tolerantní ke kultuře a zvykům podmaněných národů, které pod jeho vládou netrpěly velkým útlakem.